

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Évesi ár... — 10 kor.
 Negyedévre... — 4
 Helyben házhoz bérve:
 Évesi ár... — 20 kor.
 Negyedévre... — 5
 Vidékre postán szállítva:
 Évesi ár... — 24 kor.
 Negyedévre... — 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal korik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 7.

Munkanélküliek kérvénye.

Daczára annak, hogy körülbelül másfélévtized óta mutatkoznak Magyarországon a szociális bajok és szociális mozgalmak, igazi szociális törvényhozás még mindig nincsen nálunk. Nem is csuda.

A szerencsésen legazdálkodott rendszer egy hosszú negyedszázadon át önző klikk és érdekpolitikát folytatott, a nép igazi érdekeivel, elmondhatjuk, mit sem törődött. Tisza Kálmán miniszterelnök korában mikor jóakarattal figyelmeztették a már akkor szórványosan mutató szociális tünetekre, egyszerűen kijelentette, hogy nálunk nincsen szociális kérdés. Csinálhattak aztán Várkonyiék ami nekik tetszett, zendülhetett a nép Csabán, Hódmező-Vásárhelyen ahogy akart, — de azért nem volt szociális kérdés. Tisza legalább nem vett róla tudomást.

Bánffy alatt még hangosabban jelentkeztek a szociális bajok és mozgalmak, sőt megisméltődtek a véres aratások is, tagadni tovább nem lehetett, nem is tette Bánffy, hanem irigylésre méltó nyíltsággal és egyszerűséggel beismerte a parlament színe előtt, hogy ő nem ért semmit a szociális tudományokhoz. És így maradt minden a régiben.

Darányi miniszter volt az első, aki néhány szociális olajcseppet beadott a magyar parlamentnek. Kevés ami mindez ideig történt, de e téren maga a kezdet

is elismerést érdemel. A munkaadó és munkás, illetve gazda és cseléd közötti viszonyok szabályozása, a szövetkezetek támogatása és a cselédpénztár megalkotása képezi eddigi szociális törvényhozásunkat.

Szell Kálmán már a trónbeszédbe is bevétette, hogy az új parlament szociális törvényeket is fog hozni, de úgy látszik, a munkanélkülieknek nincs már idejük türelmesen várni az új rendszer ígéreteinek beváltására, külön kérvényt nyújtottak be a parlamenthez, ez foglalkoztatta ma a t. Házat.

Alkalom- és időszerűbb kérvény alig feküdt valaha a Ház asztalán mint ez. Nagyon korán köszöntött be hozzánk a tél; a zord időjárás sok ezer embert megfosztott kenyerétől. Rendezett gazdasági viszonyok között nem lenne szabad, hogy ezt tulságosan megérezze a társadalom, de nálunk bizony, ahol a mezőgazdaság el van hanyagolva, az ipar pedig még nincs consolidálva, — nagyon is megérik.

Az abnormis fővárosi viszonyokról ime egy szomorú statisztika.

Budapesten 60—80 ezer munka nélküli van, ami annyit jelent, hogy minden ezer lakosra 114 munkanélküli jut. Ami megdöbbentő számadat, ha figyelembe vesszük, hogy Berlinben 22, Münchenben, Lipcsében, Drezdában 11, Strassburgban 6—8, Prágában 8, Bécsben, Grácban, Lembergben 6, Brünnben 1 munkanélküli jut ezer lakosra.

Még elszomorítóbb a statisztika, ha az egyes foglalkozási ágakat vesszük szemügyre. A hidépítéseknél a válság

előtt 1500—2000 munkás talált foglalkozást, most csak kétszáznak van munkája. A mülakatások közül azelőtt tízezernek volt kenyerere, most csak ezerötszáznak. A vagonépítő munkások közül 800 helyett csak 300 van alkalmazásban. A vasöntők közül is 200 vesztette el kenyerét. A Ganz-gyárban 15.000 helyett 6000 dolgozik, a magyar államasutak gépgyárban 10.000 helyett 5000, a Schlick-gyárban 3000 helyett 1500, a Danubius-féle hajógyárban 900 helyett 300, a Vulkán-gyárban 500 helyett 300 munkás van alkalmazva.

Nem áll e pillanatban rendelkezésünkre hasonló statisztika a vidéki nagyobb városokról, de tapasztalásból mondhatjuk, hogy e tekintetben itt is szomorú állapotok vannak. Ezeknek a megszüntetését kérik az országgyűléstől a munkanélküliek.

Még kisebb volt a baj elég volt a társadalom, a keresztény szeretet segítségével. De ma már, mikor annyi sok ezren vannak a munkanélküliek — bár a társadalmi akció mélyebb mederben dolgozik — nem elég.

De különben is a munkanélküliek nem ingyen kenyeret kérnek az államtól, hanem munkát. És ebben, megvalljuk, igazságuk van. A szeretet-nyújtotta kenyér nem munkabíró erős, egészséges férfiaknak való, hanem munkaképteleneknek, betegeknek és olyan szerencsétlen családoknak, ahol hiányzik a kenyérkereső családfő. Ezeknek gondozását meg is győzi a társadalom nyújtotta segély-akció.

Amde a többiek, a munkabíró és dol-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A szenzáció.

— Amerikai skizz. —

Irtta: C. F. Brady.

Egy forró augusztusi este nagy tömeg zsúfolódott »Amerika leglátogatottabb színházában« — így nevezték a dalcsarnokot a kiáltó tarkaságú plakátok. A napi sajtó már kijelentette, hogy itt a saison morte, a lakosság fűr-dőbe vonult az üres az egész város. »Amerika leglátogatottabb színházának« nézőtere azonban ennek épen és ellenkezőjét bizonyította, hála az impregzárió leleményességének.

A legszorgosabb gond és kiváló emberismeret válogatta össze a műsor egyes számait. Hiányos öltözékű hölgyek, kiknek szerelmet sugárzó pompáját csak könnyű fátyolok rejtették el a kíváncsiság tekintete elől, csábító táncot jártak a szerencsés banjo-játékosok nótái mellett; — elegáns urak képtelen merész mutatványokat rendeztek kerékpárok, amelyeken a nyereg is hiányzott; — tornászok és gladiátorok kézzelfogható művészettel döntöttek meg az egyensúly összes elméleteit; — énekesek és énekesnők, bohócok, szavalók, végül egy rövid szindarab.

Az előadás gyors egymásutánban közeledt a vége felé. A színpadi rendező ekkor »Miss Heléne« felléptét jelentette. A függöny felgördült és illatos liget tárult a színpadon a közönség elé. A lámpát azonban hirtelen lecsavarták, mint a tragédiáknál szokás; az egyik páholyból pedig misztikus fény — egy reflektor sugara — vetett világosságot a deszkákra, melynek fénykörében egy parányi természetű, fiatal leányka lünt a közönség elé.

Oly kicsiny, oly rózsás, oly friss volt a gyermek, hogy a meglepetés felkiáltása zúgott át a nézőtérén. Táncosnőnek volt öltözve, testszinü trikóban, meztelen karokkal és fedetlen vállakkal; az egész csöppség alig lehetett hat esztendő. Vékonyka ujjacskáival csókokat hintett a hallgatóság felé és primadonna-bókkal hajlott meg, mielőtt produkcióját megkezdte volna. Aztán hirtelen mozdulattal tánczra kapott. De milyen csodás művészettel mennyi ügyességgel! . . . A csodálkozás és lelkesedés leirhatatlan kiáltással csak most törtek ki egész erővel a nézőtérén. A nők sikoltozva ugráltak föl helyeikről: »Szegény picinyke! inkább az ágyban kellene lennie!« — hangzott a padsorokból; a kiáltásokat pedig falrengető taps, ordítás és lelkesedés füttyjei zúgták túl föl a legmagasabb kakasülög.

A bravóhangok épen szünni kezdtek, mikor a hátsó sarokban hirtelen mozgolódás tá-

madt. Egy ember igyekezett a tömegben keresztül törni. Magas szál legény volt! rokonszenves arccsal; kísértetiesen forgozó szemgolyói azonban nagy felindultságról tanuskodtak.

Egyszerre megállt a nézőtér közepén és felkiáltott a színpadra:

— Nelli! Nelli! . . . hát nem ismersz meg? Nelli! . . .

És a karjait heves mozdulatokkal nyújtogatta a gyermek felé.

Ez a hang, melyből gyengéd szeretet és a félelem remegése érzett, mint varázsütés hatott a tömegre. A taps és brávó pillanat alatt megszünt és minden szem az ember felé fordult, ülő mozdulatokkal igyekezett a gyermek felé.

A kis művésznő meglepetten nézett oda; aztán egyszerre felkiáltott:

— Papa! papa! . . . vigyél el innen!

— Hol van az édesanyád, drága kicsikém? — kérdezte az ember.

— Meghalt, — felelt a gyermek és kezei könnyes szeméhez emelkedtek. — Milyen szerencse, hogy megint megtaláltál! Oh, vigyél el innen! . . . vigyél magaddal! . . .

— Igen, kis magzatom; azonnal! . . .

Az apa újabb kísérletet tett, hogy a színpadig hatoljon; két teremszolga azonban hirtelen ott termett mellette és megragadták; a

gozni akaró emberek méltán kérik az államtól, hogy számukra munkát kerítsen, mert hisz a művelt, jól rendezett államnak első kritériuma az, hogy polgárainak a megélhetésre tisztességes munkát, foglalkozást nyújtson.

Mezőgazdasági gyárak felállítása, a háziipar fejlesztése, a gyáripárnak s a reális kereskedelemnek fellendítése és az államgazdaságnak sok más eszköze nálunk még nagyon kezdetleges nivón áll, — míg ezeknek virágzását még nem érjük, addig bizony rendkívüli eszközöket kell alkalmaznunk a bajok enyhítésére. Valami fel is van e czimen véve jövő évi költségvetésünkben, — jele annak, hogy mégis csak haladunk. Idővel majd csak megértjük idejében az idő intő szavát. De addig még sok bajjal kell megküzdenie rendezetlen társadalmunknak, — addig még sokat kell szenvedni a mult büneiért és vétkei mulasztásaiért.

Egy miniszter lemondása.

Széchenyi Gyula gróf, ő felsége személye körüli miniszter bejelentette a miniszterelnöknek lemondási szándékát. A miniszter avval indokolja ezt a szándékát, hogy magas kora és gyengélkedő állapota nem engedik meg neki a hivatalos teendők rendes elvégzését és különösen nem képes a közlegő költségvetési tárgyalások során tárczáját képviselni. *Szell* Kálmán miniszterelnök nem fogadta el a lemondást, hanem rábirta *Széchenyi* grófot, hogy legalább két hónapig várjon és ha addig állapota nem javul, nyujtsa be akkor lemondását. A budgetvita alatt maga a miniszterelnök fogja a gyengélkedő minisztert helyettesíteni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 9.

Dániel Gábor elnököl.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után következik a napirend, vagyis a kérvények tárgyalásának folytatása.

Katonák szabadságolása.

Perényi Zsigmond báró ismerteti a harmadéves hadkötelezetteknek a mezőgazdasági munkák idejére való ideiglenes szabadságolására vonatkozó kérvényt.

Molnár János: Azt akarja, hogy a harmadéves hadkötelezettek legalább a nagy mezőgazdasági munka idejére körülbelül 55 napra szabadságoltassanak. Kéri a házat, hogy a kérvényt pártolólágg terjessze a honvédelmi miniszterhez. (Helyeslés.)

Okolicsányi László: Hangsúlyozza a kérdés igen nagy fontosságát. A jelenlegi nyomásztó gazdasági helyzetben mindenkinek figyelmébe érdemes e kérvény, mert az ország nagy gazdasági érdekei vannak hozzáfűzve.

Nem mondja, hogy a honvédelem mellőzendő, de e kérdés annyira fontos, hogy felette egyszerűen napirendre térni nem lehet. Kéri a házat, hogy e kérvényt pártolólágg adja ki a honvédelmi miniszternek jelentéstétel kötelezettsége mellett. (Helyeslés.)

Buzáth Ferencz: Pártolja *Molnár* indítványát, mert a legénységet eddig rendszerint téli időben szabadságolták. (Helyeslés.)

Kossuth Ferencz: A kérvényezés jogát igen fontosnak tartja és ezt lealacsonyítani nem szabad. Szerinte a kérvényi bizottság nem postahivatal, melynek csak az a dolga, hogy a kérvényeket szortirozza és kiadja a miniszteriumoknak.

Ez nem lehet kötelessége a bizottságnak. Mert különben a kérvények nagy része elalussza örök álmát. Nem tartja helyesnek, hogy a kormányelnök megrendíti a bizalmat a nemzetnek a kérvényezési jogát illetőleg. (Helyeslés.)

Szell Kálmán miniszterelnök nincs egy véleményen *Kossuth* Ferenczcel. A kérvényi bizottság nem posta, mest hiszen a kérvények tárgyalatnak már 3 nap óta. (Helyeslés.)

Madarász József is a pártolólágg való átutalás mellett van. (Helyeslés.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Az elmondottak daczára is a mellett van, hogy a Ház a kérvényi bizottság előterjesztését fogadja el. Mert helytelen volna, hogy a Ház klasszifikálna kérvények között, hogy melyiket részesítse nagyobb figyelemben. Ez a parlamentáris helytelen felfogásának minősítése. Bár a dolog érdemére nézve kijelenti, hogy azt fontosnak tartja, mégis azt indítványozza, hogy a kérvény egyszerűen adassék ki a honvédelmi miniszternek. (Helyeslés jobbfelől.) Volt idő a mikor munkáshány esetén szabadságolták a katonaságot, de mikor elég a munkás, akkor erre nincs szükség. Ajánlja a kérvényi bizottság javaslatának elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Beöthy Akos: A miniszterelnök ur azelőtt úgy nyilatkozott, hogy egész mellékes, ha a kérvény kiadását a miniszterhez egyszerűen vagy pártolólágg kerjük. A miniszterelnök ur azonban most épp az ellenkezője mellett kardoskodik.

Ha egy kérdés fontos, akkor pártolólágg, ha pedig a kérdés egyszerű, akkor minden megjegyzés nélkül kerjük a kérvényeket az illető miniszternek kiadatni.

Ez a szabadságolási kérvény nagy fontosságú és ezért azon utasítás mellett kérem kiadni a miniszternek, hogy erről a legrövidebb idő alatt tegyen jelentést. (Helyeslés.)

Elnök: Miután szólásra senki sincs följegyezve, a vitát bezárom.

Rakovszky István: Nem mondtam előre?

Szell Kálmán: *Beöthy* Akos t. barátom megjegyzésére nézve, kötelességem kijelenteni, hogy a kérvények dolgában mondott véleményeim között nincs eltérés. Mindig azt hangoztattam, hogy kérvény és kérvény között különbséget tenni nem szabad. (Helyeslés.)

Beöthy: A miniszterelnök hivatkozott Anglia 17. századbeli szellemére. Hálát adhatnók, ha parlamentáriszimusunk most ott lenne, hol Anglia már a 17. században volt, mert akkor azokat a minisztereket, a kik a kérvényeket megszegették, vád alá is helyezték volna és nem nevezték volna ki őket udvari állásokba. (Helyeslés.)

A ház nagy többsége a mellett döntött, hogy a kérvény kiadassék a bizottságnak. Most következik a munkátlanok kérvényének tárgyalása.

Munkátlanok kérvénye.

Perényi Zsigmond báró előadó röviden ismerteti a kérvényt.

Rakovszky István: A házszabályok értelmében kérem a kérvény felolvasását.

A ház ily értelemben határoz és a munkátlanok kérvényét *Illyés* Bálint jegyző olvassa.

Öt perc szünet.

Szünet után:

Osárvolszky Lajos: A munkanélküliség megszüntetésére megfelelő törvények hozása szükséges. Csak programmpontok még a kormány szándékai. Mindent csaknem idegen munkások végeznek, hogy ne vesztegelnének a mi munkásainak? Az önálló vámterület megvalósulása nélkül a munkanélküliség meggyorsolva soha sem lesz. Az adó behajtásra még új végrehajtó ellenőröket is neveztek ki.

Lukács László miniszter: Az nem áll! (Tiltakozás a jobb oldalon.)

zongorás elhagyta a helyét, ő is segítségül sietett.

— Bocsássatok el! — ordította az ember. Mondom, hogy az én gyermekem és én el fogom innen vinni!

Egyszeriben világos lett a bódé; ugyanabban a pillanatban pedig megjelent egy ur a színpadon, akinek fellépésén meglátszott, hogy ő a gazda. Kezét védőleg rátette a kis tánczosnő vállára, aztán lekiált a nézőtérre.

— Mi lesz? Micsoda skandalum az ott? Én Miss Heléne imprezáriója vagyok; az anyja rám bízta őt. A gyermek jóláplált, jól öltözött, jó gondban részesült: ki akar ennél többet?

— A papámhoz akarok menni! a papámhoz! — jajgatott a kicsike.

— El is jössz velem! kedvesem! — kiáltott fel a színpadra az apa.

— Hohó! Abból nem lesz semmi! pattant fel egyszerre az imprezárió.

Az apa fölháborodással fordult most a közönség felé, mely az egész jelenet alatt néma meglepetéssel hallgatott.

— Uraim, hölgyeim! Nelli az én gyermekem . . . Az anyja elhagyott engem; megszükött . . . két évig nem láttam a gyermekeimet . . . itt, ma, véletlenül fölismertem . . .

Egy kövér, hatalmas termetű ur a harmadik széksorban fölemeledett.

— Adja neki vissza azt a gyereket, mert különben . . .

Félelmetes öklei mint egy-egy buzogány nyultak a színpad felé.

Az igazatosság általánossá lett; a nők sirtak, a férfiak pedig kiáltottak:

— Vissza kell adni a kicsit az apjának!

— Önnek nincs joga megtartani őt!

— Gyalázat!

— Le az imprezárióval! Ki vele!

— Meg kell linchelni a gézenguzt!

A gyáva ficzko a színpadon reszketni kezdett a félelemtől: itt-ott már revolverek csöve villant meg a felemelt öklök közt; a terem-szolgák hirtelen elbocsátották az apát és a zongorás elbújt a szőke mögé. E pillanatban a színház tulajdonosa kért szót az affaireben. Intésére elcsendeült a zaj.

— Uraim és hölgyeim! mindent hallottam. A »Varieté« senkinek a gyermekét sem fogja elrabolni.

Aztán parancsoló mozdulattal fordult az imprezárióhoz és lesújtó pillantással mérte végig.

— Adja vissza nyomban a gyermeket ennek az urnak! . . . Ön pedig takarodjék innen!

Az imprezárió, mint a megvert eb, osont el a színpad közepé. A gyermeket átadták az apának. Ez a jelenet valóságos szívet tépő volt. A kicsike sikoltozva, örömpesze karolta át atyja nyakát, mialatt apró könnyei patokként áradtak a szeméből.

— Köszönöm, direktor ur! mondta az

ember; köszönöm mindnyájuknak, most már boldog vagyok . . .

A tömeg utat nyitott neki a kijáratig és valamennyien utána tódultak az utcára, miközben az egész terem a lelkesedés leirhatatlan felkiáltásaitól zugott úgy, hogy az ócska falak szinte összeroppanással fenyegettek. Az előadás folytatásáról szó sem lehetett többé; a dráma, mely a közönség elé tárult, — egy család szerencsétlenségnek a tragédiája, elseperte a színpad hatását végképen.

Félórával később a foyerben.

— No, öreg; ez jól sikerült, — mondta egy barna férfi a másiknak, — akiben a direktorra ismerhetünk.

— Nagyszerűen! Mesésen volt elrendezve és hihetetlen tökéletességgel megjátszva. Te valóságos elemi erővel dolgoztál, gratulálok, öreg!

— És Nellike? mi?

— Meglepő volt! az eszem is megállt tőle!

— Isten uestsel majdnem sirni kezdtem. — Született színésznő; egyszer még a kincünk lesz ez a gyermek.

— Már most is az! oh, már is az!

— Csak az a kár, hogy a »trükköt« csak egyszer alkalmazhatjuk.

— Miért? holnap megcsináljuk a folytatását.

— Igazad van. Jer igyunk egyet!

Csávolszky: Mit szólhatunk így a sztrájk és a munkás egyesülés ellen? Az olaszországi sztrájk az az eredménye, hogy a munkások bére 48 millió lir val emelkedett.

Rakovszky István: Ugy van! Nálunk a fegyveres erőszak, a brutálítás.

Visontai: Kiutasítás!

Csávolszky: A helyzet javítására való jogos törekvést már csirájában elfojtják. A sztrájkolókat tolonczházba viszik. Ez spanyol iakvizitio! (Zajos ellenmondás a jobb oldalon. Gyanúsítások!) Minden igavonó állatnak meg van a tápláléka, csak az embereknek nincs. Okos és bölcs törvényekkel kell a készülő veszedelemnek utját szegni. Javasolja, hogy a belügyminiszter sürgősen tegyen jelentést a helyzet érdekében tett intézkedésekről! (Helyeslés a szélsőbalon.)

Visontai Soma: A ház ajtaját előttünk idegenszerű alakok döngöttek s meg kell halni ezt a figyelmeztetést. A hírlapok nagy hasábon hirdették már régen, hogy orvosolják a munkanélküliek baját s most sem történt semmi.

Az éhező gyermekek és száználmas alakok megindítják az osztályok kedvezéseinek hatalmában álló képviselő urakat is. Az u. v. akut munkanélküliséget sürgősen kell orvosolni. A világ többi civilizált államainak mintájára a modern gazdasági rendszer nyomán lépten-nyomon felbukkanó munkanélküliséggel végre foglalkozunk. Minden állam különféle intézményekkel akarja keresztülvinni a kérdés megoldását. Nálunk ez a kérdés csak most kerül napirendre. O mindig előhozta ezt a dolgot azok között.

Rakovszky: Az igaz!

Visontai: A munka kérdés egyszermind az ipar kérdés is. Erezte ezt a pénzügyminiszter, mikor expozéjában erre a kérdésre csak úgy mellékesen kitért. A munkások kiváncsiak akarnak. Statisztikai adatokkal mutatja ki a munkanélküliek számát és a munkának a munkásoktól való megvonását. A munkást nem lehet gépnek tekinteni, ha munka híján vesztel. Az élőlényt, azt szükségében kell, hogy támogassuk. Nem egy nagy erupció az egyes államoknak a munkanélküliségből erednek. A francia forradalom munkanélküli alakjai jussanak eszünkbe. Az akut munkanélküliség gyors szanálása nem késztetik többé. Minden módot ragadjunk meg, mely ez irányban áldásos lehet. Az elbocsátott dijnokok ügyét is jó volna megfontolni, ajánlja az igazságügyminiszter figyelmébe s legalább a téltre ne dobják ki a nyomornak őket. A tanonczkérdés is megoldásra vár. Indítványozza, hogy alakuljon egy 21 tagu munkás szakügyi bizottság s vegye a kormány a bizottság hozzájárulásával a kérvényt azonnal tárgyalás alá.

Vázsonyi Vilmos mint a kérvény benyújtója körvonalazni akarja álláspontját. Az általános súlyos gazdasági helyzetet orvosolni módunkban nincs. Az önálló vámtérletben a nemzeti termelést látja. (Helyeslés). Hogy a munkások dolgán segíthessünk, először is statisztikáknak kellene lenni, de ez nincs. Budapesten óriási küzdelme van a szegénynek s a jótékonyágnak óriási szerepe van. A paloták káprázatos fénye el nem homályosíthatja a külváros nyomorát. Organizálni kell a munkaprogramot, ez az első teendő. Nálunk nincs szociál politika, mint a külföldön. Ha volna: másként lenne a helyzet. Ime Londonban pl. a város kimondta, hogy csak oly vállalkozókkal szerződik, akik megígérik, hogy munkásaiknak megadják a 8 órai munkaidőt és a tisztességes bért. A mi városaink ezt nem teszik. Ezeknek semmiféle üzemeik sincsenek, holott a külföldieknek van s méltányosak is a munkásokkal szemben. Példát hoz fel arra, hogy maga az állam sem emberséges munkaadó. Neki volt oly törvényszéki esete, hogy egy vasuti mulasztás ügyében a bíróság kénytelen volt enyhítő körülménynek venni a magyar állam embertelenségét, mely kihasználja a munkásokat. Nem azt tartja szociálpolitikának, hogy az elhagyott gyermekeket gondjaiba vegye az állam.

Rakovszky: Azt főképp!

Vázsonyi: Azt is. Tessék előbb meghallgatni s aztán fölhaborodni. (Derűtlenség.) Elismeri, hogy ez is szükséges, de főképp szüksége

ges a munkáskérdés megoldása. Nem radikális eszközök ezek, a radikális eszközöktől nagyon fél a miniszter ur.

Rakovszky: Nem ijedünk meg.

Vázsonyi: En sem. — Fejtegeti aztán, hogy munkásokat nincs joga senkinek vállve-regetve venni, mert azok ki vannak zárva a társadalmi osztályokból, (Ellenmondás a jobb oldalon és a néppárton) a munkások épolj jogosult társadalmi osztály, mint a többi.

Zaj a néppárton és jobbon: Senki se tagadjal!

Vázsonyi: Ezek alapján elfogadja Csávolszky javaslatát. (Helyeslés a szélsőbalon.)

A Háznak van szive.

Csernoch János: Vázsonyi panaszkodott, hogy neki nincs kórusa. Most azt látjuk, hogy egy egész orchesteruma van. (Derűtlenség). De arról meggyőződhetett, hogy ennek a háznak van szive (Helyeslés a néppárton) s ezt a kérdést szeretettel kell tárgyalni. (Élénk helyeslés a néppárton). Vázsonyi nem említette, hogy Bécsben a keresztényszocialisták voltak azok, akik a munkások érdekében kivették az uzsorászkodó vállalkozók kezéből a munkát. Igen sokat lehet tenni társadalmi kereten belül a munkások érdekében. Elismerem, hogy a kérdés tisztázására a gazdag társadalom némi önmegtartózkodására is szükség van. Járjunk el közösen a szociális bajok orvosolására. Pártom nevében szívesen hozzájárulok Vázsonyi indítványához, ama kérelem mellett, hogy egy bizottságot állandósítsunk.

Pichler Győző volt az utolsó szónok, aki a szociálizmus elveit fejtegette. A modern szociálizmusnak érvényesülni kell. Beszédjével véget ért az ülés.

Egy „tisztá” választás.

A Kuriának tegnap volt először alkalma egy ugynevezett tiszta választás képét látni. Kaptá pedig ezt a gyönyörűséges képet a **Kis-jenői** mandátum révén, a melyet báró **Bánhid**y Antal szabadelvűpárti harczolt ki magának. Az ellenjelöltje, aki mindössze 75 szavazattal maradt kisebbségben, dr. **Lázár** Zoárd függetlenségi volt. Ennek a pártja azonban petícióval támada meg a választást s annak benyújtását dr. **Nagy** Sándorra, az ismert nevű aradi ügyvédre bizta, aki budapesti helyettesül dr. **Szöllösi** Dezső ügyvédet nevezte meg.

A tárgyaláson maga dr. Nagy terjesztette elő, hogy mi alapon kéri báró **Bánhid**y mandátumát megsemmisíteni. És az adatokat, melyekre egyenként hivatkozott, szinte csodálkozva hallgatták a bírák. **Hatósági erőszakosságok, előnyök ígérese**, pénzzel való **vesztegetések** számszámra szerepelnek az adatok közt, leszavaztatott a kormánypárt **katonát**, börtönben ülő **rabot**, sőt **halottakat** is. Minderre a támadók ügyvédje a tanuk egész csapataival szolgált, felemlítette aztán, mint befolyásolták a választókat uradalmi tiszték azzal, hogy a kormánypárttal való szavazásért feles-földeket ígért, vagy a bérlet elvonásával fenyegetett.

Az ítélőtanácsnak **Fais**s Andor kuriai tanácselnök volt az elnöke, előadó: **Adám** András bíró szavazók: Beck, Zachár és Fittler bírák, pótbíró Tergovcsics. A választás védője dr. **Darányi** ügyvéd. Miután a kérvény ellen alaki kifogást nem emeltek, rögtön az érdemre vonatkozó előterjesztés következett.

Dr. Nagy Sándor legelőbb a kerületben létezett viszonyokat ismerteti. A kerület mindig ellenzéki képviselőt választott. Epp ezért kétszeresen érthetetlen, hogy br. **Bánhid**y győzött dr. **Lázárral** szemben, a kit ott szeretnek, tisztelnek, míg báró **Bánhid**y-t még csak nem is látták soha. Érvénytelenségi okai, a törvény 10. §-a alapján, három fajtaúak.

A **jegyzők** éjnek idején a község házára rendelték a választókat s fenyegetésük, hogy 80 korona büntetést fizet, a ki ki nem tüzi a báró zászlaját, csodálatos, de hatással volt az egyszerű oláh népre. Támadását a 3. §. II. pont b. alpontjára is alapítja, mert a **fegyveres erőt** nem arra használták, a mire szabad.

A **rendőrök** ugyanis a választást megelőző éjjelen összefogták s többé el nem bocsátották a szavazókat. A zárórakor még 120 többsége volt **Lázárnak**, de ezután — a záróra alatt — ismét a **rendőrök** fogtak össze vagy 200 választót és leszavaztatták **Bánhid**yra. Ezekből 54 választót megfosztottak a személyes szabadságtól. Ezek **Lázár**-párti függetlenségek voltak s e zászló alatt jöttek be **Kis-Jenőre**, de a mint leültek a kaszinó-vendéglőben, ott rájuk zárták az ajtót s ki nem bocsátották őket estig. Ekkorára a **Bánhid**y-párt le tatta az 54 választót s a részeg embereket vitték a maguk jelöltjére szavazni.

Kifogásolja a választási elnök ténykedéseit is, mert úgy helyezte el a függetlenségeket, hogy ha valamit enni-inni akartak, a szomszéd községbe voltak kénytelenek menni.

A 3. §. 27. pontja alapján **érvénytelen** szavazat egy csomó van. Leszavaztattak **halottakat**, bemutatthatja az illetők halotti bizonyítványát. Leszavaztattak egy **rabot**: **Marosán** Mihályt, a kiről bebizonyítható, hogy akkor börtönben ült. Es szavazott olyan is, a **ki ma is katona**. De még elfogadtak szavazatot olyantól is, a ki a választói névjegyzékben benne nem volt. Felsorolja névszerint az ily érvénytelen szavazatokat. Ezek: **Kis-Jenő**ről 57, **Nadab** községből 9, **Székudvarról** 15, **Talpasról** 1, **Vadászról** 1, **Szityénből** 4, **Muskéról** 1, **Fekete-Gyarmatról** 3, **Zarándról** 1, **Kerülősről** 2, **Nagy-Zerindről** 4, **Saprósról** 10, **Nagy-Pérről** 24, **Szapor-Ligetéről** 18 szavazat stb. Még egész sor voksot említ, a melyet egy-vagy más okból érvénytelennek kell kimondani.

Bizonyítási eszközül dr. Nagy első sorban tanukat ajánl fel, még pedig az etetés-itatásra, az előnyök ígérésére és a pénzzel való vesztegetésre. Ezekre nézve is egész légió tanut nevez meg.

Megnevezi továbbá azokat, a kik szavazataikért 10—20—40, sőt 100 koronát kaptak. Mindazok alapján a vizsgálatot elrendelni s ez eredményhez képest a mandátumot érvényteleníteni, esetleg dr. **Lázár** Zoárdot érvényesen megválasztott képviselőnek kimondani kéri.

Ezután a választásvédő szólt s a bíróság visszavonult tanácskozásra.

A kuria ítélete.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) **Bánhid**y Antal báró mandátuma felett a kuria úgy ítélte, hogy a petícióban foglalt vádakát szorosabb **vizsgálat** tárgyává teszi. A **nagyváradi táblát** megbizsa, hogy delegáljon egy bírót, aki megvizsgálja a következő vádpontokat: 1. Szászhusz tanut hallgasson ki etetés, itatás, vesztegetésre vonatkozólag. 2. A szavazatoknál állapítsa meg, hogy nem szavazott-e le egy tényleges katona, egy rab és egy halott.

A vizsgálat eredményét a kuria sürgősen kívánja és annak alapján ítéld majd véglegesen a mandátum sorsa felett.

Népgyűlés a párbaj ellen.

Az elmúlt héten országsszerte mozgalmat keltett Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselőnek azon eljárása, hogy egy sértő kifejezésből eredő kihívást nem fogadott el s kijelentette, ha a párbajt nem tartja jogos dolognak. Ezzel egyidejűleg cikket írt a párbaj ellen.

Ady Endre, Bíró Lajos és Halász Lajos nagyváradi hírlapírók Nagyváradon is mozgalmat indítottak a párbaj ellen.

A párbajt mi úgy most, mint a multban teljesen elítéltük, különösnek találjuk azonban, hogy azoktól indult ki a kezdeményezés, akiknek legsűrűbben volt lovagias ügyük.

Végeredményében ugyan, ha sikerülne a mozgalmaknak eredményt elérni, ez mit sem változtatna a dolgon, azonban az eredménynek még a látszatát sem remélhetjük addig, amíg felsőbb helyről s a casinókból nem indul mozgalom s amíg a katonai tisztikarok a tagjait kötelezik a párbajra.

Vasárnap délután a Sas tágas éttermében látogatott népgyűlés volt, a melyen mintegy 300 főnyi közönség vett részt.

Elnökül dr. Berkovits Ferenc ügyvédet választották meg, míg a jegyzői tisztit vitelére Bíró Lajos hírlapírót kérték fel.

Ezután dr. Várady Zsigmond tartott nagyszabású beszédet, amelyben a párbajellenes mozgalom szükségét hangoztatta. Fejtegette a polgári becsületet, a mely ma nincsen a törvény által megvédve. Rámutatott a párbajdal barbárságára s éles jogi tudással azt fejtette ki, hogy a büntetőtörvénykönyv oly irányú módosítása volna szükséges, a mely a polgári becsület védelmét oly szigorral követné, mint pl. a testi épséget a hogy védi. Beszéde általános tetszést keltett.

Dr. Dési Géza beszélt ezután, ő is a párbaj ellen szólott s a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

1. A népgyűlés dr. Vázsonyi Vilmost bátor fellépéséért sürgöny útján üdvözlí.
2. Tekintettel a párbajdal vétségének elhárítására s arra, hogy ezáltal a nép jogainak védelmezése s a politikai szólásszabadság is korlátozással van fenyegetve, a gyűlés a párbajdal ellen állást foglal és miután a párbajok megszorodásának és állandó szokásként fenntartásának okául a törvénynek e vétséggel szemben feltűnő enyhességét és az egyéni becsületnek a törvény által meg nem felelő védelmét ismeri fel.

Kérvényt nyújt be Nagyvárad város törvényhatóságához, melyben feliratot kér küldeni a magyar országgyűléshez aziránt, hogy a magyar büntetőtörvénynek a becsületsértésre és rágalmaszra vonatkozó rendelkezései szigorítását, a párbajdal önálló vétségként minősítése eltörlését és az emberölésre és testisértésre fennálló szabályok alá sorozását törvényileg kimondatni indítványozza.

A következő szónok Szilassy József ácssegéd volt. Ügyesen és jól beszélt a párbajról, a melyet a nép is elítél, mert ököljognak tartja. Szívvel-lélekkel csatlakozik a nép a párbajellenes mozgalomhoz s üdvözlí a kezdeményező Vázsonyi Vilmost.

Dr. Edelmann Menyhért indítványozta, hogy kérjék fel Nagyvárad városát az iránt, hogy írjon fel ne csak az országgyűléshez a párbajra kiszabott büntetés szigorítása végett, hanem hasonló felirat küldésére az összes törvényhatóságokat kérjék fel.

Halász Lajos dicsérte Vázsonyi bátorságát, hogy minden előítélet dacára el merete utasítani a provokált párbajt.

Stern Hermann üdvözlötte a helyi mozgalom kezdeményezőit, majd az ifjúsághoz szólott s kérte, hogy véssék szívükbe az elhangzott beszédeket.

Bíró Lajos társai nevében is köszönetet mondott az érdeklődésért. Igéretet tett, hogy a sajtó teljes erővel támogatni fogja a párbajellenes mozgalmat.

Végül még dr. Berkovits Ferenc tartott beszédet, amelyben azt fejtette, hogy csak

akkor lesz sikere a mozgalomnak, ha a társadalmi osztályok elkülönítése megszűnik.

A gyűlés végén felolvasták a Vázsonyihoz intézendő következő táviratot:

Vázsonyi Vilmos
képviselő

Budapest.

Mai népgyűlésünk ezekre menő közönsége egyhangú lelkesedéssel üdvözlí önt a párbajdal ellen a polgári egyenlőség és szabadság védelmében tanúsított korszakalkotó fellépéséért és szilárd kitartásáért.
Nagyvárad, 1901. decz. 8.

Dr. Berkovits Ferenc, Stern Hermann,
Halász Lajos, Dr. Dési Géza,
Dr. Várady Zsigmond, Ady Endre,
Bíró Lajos.

A budapesti Mária-kongregáció házavatása.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz. 8.

A Boldogasszony szeplőtelen fogantatásáról nevezett, Vaszary Kólos hibornok-hercegprimás és József Agost főherceg fővédnöksége alatt álló Budapesti középiskolai Mária-kongregáció a szeplőtelen fogantatás ünnepén, f. hó 8-án, vasárnap d. u. 5 órakor tartotta meg Damjanich-u. 50. sz. a. tágas, kényelmes és igazán kedves berendezésű új házának avatási ünnepélyét. Az egyházi szertartást a gyöngyölkedő hercegprimás megbízásából Mailáth Gusztáv Károly gróf, Erdély lánglelkű főpáστοra már előzőleg, szombaton elvégezte. Így vasárnapra csak a fényes sikerű ünnepség maradt, mely az intézeti ház izléses drapériákkal, délszaki növényekkel ékített dísztermében folyt le, nagyszámu, előkelő és kizárólag férfi-közönség előtt. A teremben a rendezőség oltárt állított fel, melyet a Szűzanya képe díszített. Az ünnepélyt Palaestrina: Ecce sacerdos a nyitotta meg, melyet harmóniumon adtak elő. Kánter Károly budavári apátplébános szíves szavakkal üdvözlötte Mailáth püspököt, ki a maga keresetlen, de mindenkor szívet találó modorában felelt s a kongregációra Isten áldását kérte. Az ünnepi beszédet Prohászka Ottokár dr. mondotta. Olyan okosan, lelkesen és szépen s ezért: olyan nagyhatással beszélt ezuttal is, ahogy mindenkor szokott. Az internátusi énekkar Ave Mária-ja után Sági Imre VIII. o. kongregánista szavalta el Lathóczy Mihály főgimn. tanár és ismert nevű kath. író »Ének Szűz Máriáról« cz. szépen szárnyaló ünnepi ódáját. A hatásos költemény egyik versszakát itt adjuk:

»E kis hajlékra, mely nevednek épült,
Hol érted gyulnak hű ifju szívek,
Árasszon áldást, édes egyetértést
Reánk sugárzó égi szellemét:
Legyen testvérré mindenik lakója,
S e ház a népek árjában sziget,
Hol oltárodnál mindig újra éled:
Igaz keresztény testvérszeretet.«

Az ünnepi költemény elszavalása után az intézeti zene- és énekkar a »Boldogasszony Anyánk«-at adta elő Meisner Imre karnagy vezetése mellett majd Endrődi örökszép, szubtilis melodramája »A celli búcsu« következett, melyet Szentesi Béla VIII. oszt. kongregánista szavalt. A zenekar játéka után Horváth Ernő V. o. kongregánista Mindszenty: »A szentek unokáihoz« cz. lendületes ódáját szavalt. A műsort a pápai himnusz harmónikus előadása zárta be. Mailáth püspök főpáστοri áldását adta a jelenlevőkre, a kik egy felejthetetlen kedves ünnepély emlékével szívükben osztottak el.

Megemlítjük itt, hogy a szeplőtelen fogantatás napján a budai középiskolai Mária-kongregáció ünnepélyes tagfelvételt tartott a Mátyás-templomban, hol a szertartást Kohl Medárd felsz. püspök végezte.

Megünnepelte a nagy napot a »Kath. Ifjak Köre« is, a mely egyuttal fennállásának harmadik évfordulóját érte meg. Az ünnepi beszédet itt is Prohászka Ottokár dr. mondotta.

A »Budapesti Kath. Népkör« is rendezett ünnepélyt, amelyen egyuttal elnökét Major avv. Ferencz dr.-t is lelkes ovációkban részesítette.

Az Erzsébet-árvaház zászlószentelése.

— Saját tudósítónktól. —

A pusztító tűzvész után új életre kelt árvaháznak első, igazán lélekemelő ünnepélye folyt le vasárnap a székesegyházban és az Erzsébet-árvaházban. Impozáns módon nyitvánult meg az a szeretet, melylyel ezt az igazán áldásos intézményt városunk egész közönsége körül veszi. Képviselve volt a zászlószentelésen Nagyvárad társadalmának minden rétege, jelölül annak, hogy az Erzsébet-árvaház árvái nem árvák, hanem az összes nagyváradi nemes szívek tekintik őket gyermekeiknek.

Es most, mikor már utána vagyunk a szép ünnepélynek, elismeréssel kell megemlékeznünk arról, a ki fáradhatatlan buzgalomával, lankadatlan lelkesedésével ezt az ünnepélyt létrehozta: özv. báró Gerliczy Félixné sz. Korniss Lujza grófnőről. Ha tegnapelőtt valaki boldogabb volt a kis árváknál, az csak ő lehetett. Láttá új erővel föllendülni az árvaházat, láttá az intézetben Nagyvárad intelligens közönségét ünnepelni s érezhette, hogy mindez legfőbb részben az ő műve volt.

A székesegyházban.

A zászlószentelést megelőzőleg szent mise volt a székesegyházban, melyet Vinkler József püspök czelebrált fényes segédlettel.

A szentélyben, a kanonoki stallumok előtt foglalt helyet özv. báró Gerliczy Félixné, míg a nőgyűlet többi tagjai, Des Echerolles Kruspér Sándorné, özv. Grunwald Henrikné, Mezey Vilma, Molnár Imréné, Pékánovits Imréné, Böszörményi Gézané, Stark Róza, Pékánovits Margit és még számosan Nagyvárad hölgyvilágából a főhajóban helyezkedtek el. A polgári hatóságok részéről Beöthy László főispán, Rimler Károly h. polgármester és Sipos Orbán tanfelügyelő, a katonaságtól báró Stipsics tüzérezredes vett részt az ünnepélyen.

A szentély baloldalán fehér terítővel fődött asztalka állott. Mise végével ehhez az asztalkához lépett Vinkler püspök, a papi segédlet, edagültek stallumaikból a kanonokok s az egész fényes közönség. Az asztalkára ráterítették a nehéz fehér selyemből készült zászlót, melyen rögtön előtűnik a Mária Valéria kir. hercegasszony által ajándékozott gyönyörű kék zászlószalag. Vinkler József püspök elmondta a zászló fölött a megáldási imákat, aztán meghintette szentelt vízzel a lobogót s beleverte rudjába az első szeptet e szavakkal:

A teljes Szentháromság egy Isten, Atya, Fiu és Szentlélek nevében Amen.

Második szeptet Gerliczy báróné verte be e szavakkal:

Ó Fensége Mária Valéria főhercegnő zászlóanyánk megbízásából verem be ezt a szeptet.

Végül a harmadik szeptet Fetser Antal kanonok ütötte be dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök nevében, következő szavak kíséretében:

Magyarországi szent Erzsébetnek, a felebaráti szeretet tündöklő példájának tiszteletére, dr. *Schlauch* Lőrincz bimbok-püspök ő Eminenciájának megbízásából.

A templomban több szegyet nem vertek be, hanem átvonultak mindnyájan az Erzsébet-árvaházba, hogy ott folytassák az ünnepélyt. Elől mentek a kis árvák, most már felszentelt lobogójuk alatt.

Az Erzsébet-árvaházban.

Itt *Böszörményi* Géza, az árvaház agilis ügyésze fogadta a vendégeket s mielőtt az ünnepély folytatódott volna, lendületes, szónoki hévvel előadott beszéddel méltatta a nap jelentőségét.

Megható szavakkal emlékezett meg mindenekelőtt feledhetlen királynénkról, a kinek nevét az árvaház viseli. Mélyen átérzve esetele azt a veszteséget, mely Erzsébet királyasszony elhunytával, a nemzet édes anyjának elvesztésével mindnyájunkat, főleg pedig az árvaházat érte. Midőn azonban fájdalommal emlékszik meg a veszteségről, egyuttal örömmel veszi ajkaira a nagy királyné méltó leányának, *Mária Valéria* kir. hercegasszonynak nevét, a ki kegyes volt megengedni, hogy nevére ágyalaptvány létesíttessék. Végül az árvákhoz fordulva, szép szavakkal hálára, szeretetre és engedelmességre intette őket.

A szépen átgondolt beszédet a két termet megtöltő nagyszámu hallgatóság kivétel nélkül feszült figyelemmel hallgatta s végül zajosn megéljenezte.

Ezután folytatták a szegbeveréseket, és, pedig a következő sorrendben:

Fejérváry Géza báró és *Cseh* Ervin miniszterek nevében *Böszörményi* Géza.

Wlassics Gyula miniszter nevében *Sipos* Orbán.

Apponyi Albert gróf nevében *Ficzek* Lajos.

Beöthy László főispán: Legyen áldás mindörökké a valóban nemes szívek valóban nemes munkáján.

Rimler Károly: Városom nevében véd-szárnyaim alá veszek, hirdesd az idők végtelenségéig, hogy a legmagasztosabb erény az emberszeretet.

Ozv. báró *Gerliczy* Félixné: Felejthetetlen királynénk emlékére, hazánk javára és árvaházunk felvirágzására.

Képviselőik által verették be szegyeiket: *Császka* György kalocsai érsek, *Ivánkovits* János rozsnói püspök, gróf *Czirák* Jánosné, gróf *Almássy* Dénesné, *Lukács* György békési főispán stb. Személyesen: *Mangra* Vazul gör. kel. archimandrita, *Fetszer* Antal, *Steinberger* Ferencz, *Grócz* Béla kanonokok, dr. *Vucskics* Gyula, dr. *Némethy* Gyula stb. Majd a nőgyelet elnöksége, választmányja s a százakra menő nagy közönség.

Délre járt az idő, mire a minden tekintetben fényesen sikerült ünnepélynek vége lett.

Anarchia a nagyvárad-i szőlőhegyen.

Az utóbbi hetekben egymást érik a nagyvárad-i hegyen a lopások, betörések s ezzel egybekötött rablások. S ha e tényeknek továbbra is szemet hunyunk, maholnap a személybiztonság is a legmagasabb fokban veszélyeztetve leend.

S mindezen a vagyonbiztonság ellen elkövetett merényletek szálai *Hegyköz-Száldobágy* községbe vezetnek. Nem akarom az oly számos oltványlopás eseteit felsorolni, ezek miatt nagyobbára nem kellett zárat levenni vagy fel-

törni. Ellenben tudomásunkra jutott egy eset, hogy a L.-féle szőlőben egy kézi pinczét feltörték, a vinczellérnek benne volt törkölyborát kieresztették, télire eltett paradicsomos befőttes üvegeit a falhoz és hordóhoz verték s néhány kanta bort magukkal vittek. A vinczellér nyomozta a lábnyomokat s e nyomok is Száldobágy felé vezettek.

Tudjuk, hogy sok szőlősgazda sertéseit kinn hizlalja szőlője területén; nyári lakása, bár lakatlan, sok értékes és értéktelen, de szükséges felszereléssel el van látva. Egyáltalán sok vagyon fekszik kinn a téli hónapokban.

Ha már most a téli hónapokban szabadon garázdálkodhatnak azok a bizonyos ismeretlen tettesek, ugyanezek vérszemét kapnak s majdan nyáron, a mikor is a ki teheti; kinn lakik a szőlők jó levegőjében — könnyen ki lehetnek téve ugy vagyonuk, mint személyük megtámadtatásának.

Nem szolgálhatunk panaceaival e bajok ellen, de ki kell jelentenünk, hogy ilyen kivételes esetben a hegyőrséget nem tartjuk megfelelő közegeknek a közbiztonsági állapotok szanálására és éppen ezért talán jó volna a kellő lépéseket megtenni, hogy a hol a betyárok szabadon járkálhatnak, ugyanott a csendőrség rendelkezésre czirkáljon.

Vagyis, mivel Nagyvárad rendőrsége a város közbiztonságára öröklik, hegyőrségének meg főleg administratív teendői vannak, felkérendő volna a csendőrpáncsnokság, hogy a szőlőbeli közbiztonsági állapotokra a csendőrség ügyelhesse fel. Tessék a kérdésen gondolkodni azoknak, a kiket illet. R. S.

UJDONSÁGOK.

Jogászok hangversenye.

A Szacsavay-szobor javára rendezték ünnepélyt a jogászok, de bizony aligha lesz a fölöslegtől gazdagabb az az örökké gyarapodó és mégis örökké csekélyke alap. A közönség csekély számáért az előkelőség nyújtott kárpótlást; csupa bájos leány, jószágos tekintetű mama, komoly jogtanár, kik most egyforma jóakarattal nézik jogászaik első szárnypróbálgatásait. Szóval ritka előkelő közönség volt; s ha nem is lehetett volna előkelőbb, de azért kevésbé ritka jobban esett volna a sokat fardozott rendezőségnek.

Az estélyt *Jantsovits* Jenő ifj. elnök nyitotta meg talpraesett, ügyes beszéddel. Aztán *Szohner* Olga szavalt — helyesebben csicseregget el két verset az ő szokott kedves közvetlenségével. Programmba csak egy volt véve, de azzal egy elragadta a hallgatóságot, hogy kénytelen volt még egyet megváltani. *Szohner* után a jogakadémia kedvelt humoristája és szellemes obstrukciós szónoka, *Pongrácz* Aladár ült a felolvasó asztalhoz. Ügyesen megírt, humorosan feldolgozott és igen jól előadott apró jellemképeket olvasott fel a jogászlétekből, állandó derűtségben tartva a hallgatóságot. Az érdekes felolvasást lapunk egyik legközelebbi számában hozzuk.

Általában ötletei, kitűnő megfigyelései tehetsége vallanak s a felhangzó kacagás, végül pedig a tapsok igazi érdemeket honoráltak.

Utána két zenei tehetség mutatkozott be: *Reisz* és *Személy* Kálmán. Az első kitűnő hegedűjátékával ragadta tapsokra a közönséget, *Személy* pedig zongorán kísérte a hegedűjátékot biztos tudással, igen jó technikával.

Ismét felolvasás következett: *Hantke* Emil olvasott fel egy igen ügyes, humoros karczolatot ezzel a czimvel: Hova lettek a piros szegfűk? Taps és nagy derűtség volt jutalma. Vé-

gű pedig egy igazi czimbalom-művész: *Feruz* Ferencz adott elő czimbalmom magyar dalokat olyan pompás magyaros érzéssel és meglepően bravuros technikával, amelylyel sokkal nagyobb hangversenyen is megállhatná helyét.

TAJÉKOZTATO.

December 15. Városvényák választása.

December 18. Megyegyűlés.

Február 8. Katholikus kör bálja.

* **Bucsu Várad-Velenczén.** Vasárnap, Boldogasszony fogantatása emlékünnepe bucusi volt a várad-velencei római katolikus templomban. Délután 10 órakor az ünnepélyes szent misét dr. *Szemethy* Géza pápai kamarás tartotta, míg *Halász* Gyula papnöveldei lelkiigazgató igen szép egyházi szónoklatot tartott. A templom zsufolásig megtelt ájtatos hívőkkel. Délben *Gabriely* Lajos plebános vendégszerető házában kedélyes ebéd volt, a melyen a funkcionáló lelkészeket kivül *Fetszer* Antal kanonok, er. *Wimmer* Julián irg. r. főorvos, *Jablonszky* Emil egyházigazgató stb. vettek részt.

* **Mátyás kutja a királyi várban.** A budai királyi várpalotában, Mátyás király hajdani fényes palotája helyén, a király érdekes emléket állított nagynevű elődjének, Mátyás királynak. Ez az emlék a Mátyás kutja, mely a Szent István-kápolna hátsó részéhez, a szentélyfalhoz támaszkodik és éppen szemben lesz a palota főbejáratával. A kutat *Strobl* Alajos szobrásztanár mintázta, megörökítve azt a jelenetet, amint Mátyás király a budai hegyek közt egy forrásnál vadászat után pihenőt tart és megpillantja Szép Ilonkát. A művészi elrendezésű csoportozatot bronzba öntve a jövő évben állítják föl és a palota főhomlokzata elé helyezték Szavojai Jenő lovasszobrával együtt a király jelenlétében ünnepiesen leplezik le.

* **Az óvodák ügyében.** Nagyvárad városa már hat új óvodát készített s ezeket átadta az államnak. Az épületek teljes fentartása azonban a város kötelessége a jövőben is. Dr. *Mártonffy* Bogdán óvodabizottsági tag egy beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, melyben hosszasan festi az óvodák állapotát, hiányait s végül három pontban kifejti, hogy az óvodák folyosóit, a hol a gyermekek ruhatára van, nem fűtik. Erre gyors intézkedést kér. Javasolja, hogy az óvodák kapui állandóan bezárva tartassanak. Hogy az esetleges látogató mégis bejuthasson, villamos csengőt alkalmaztassanak. Végül a gyermekek egészségére tekintettel, a rozoga ajtók és ablakokat kéri kijavíttatni.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a nagyszalontai adóhivatalhoz ellenőrré *Szabó* Ferencz volt debreczeni kir. adóhivatali tisztet nevezte ki.

* **Kegyetlen tápszülő.** *Komondi* József hatóságilag elhagyottnak nyilvánítt 6 éves lelenz-gyermek D. J.-né Vámbáz-u. 108. sz. a. lakosnőnek lett a helyi *Fehér* Kereszt-egyesület igazgatósága által gondozásba kiadva. A kis árva gyermek tápszülője azonban a legkevésbé sem pótolta az anyát, sőt több ízben a legbrutálisabban bánt az ártatlan tereméssel. Ezen brutális bánásmódról az egyesület igazgatóságához anonim levélben tett tegnap jelentést egy jószívű szomszéd, melynek alapján *Kemény* Ignác ker. rendőrbiztos biztatott meg a dolog kiderítésével. A vizsgálat során beigazoltatott, hogy D. J.-né a gyermeket kegyetlenül verte s a megtartott orvosi vizsgálat a gyermek testén még jelenleg is látszó kék foltok, ütések nyomait állapította meg. A brutális tápszülő ellen szigorú vizsgálat rendeltetett el.

* **Özv. báró Gerliczyné unokáinak hangversenye.** Özv. báró *Gerliczy* Félixné urnő és *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter unokái, *Gerliczy* Margit és Elza bárónők, vasárnap délután hangversenyt rendeztek Szegeden. A hangversenyen ott voltak a bárónők szülei, *Tabódy* József, *Kállay* és *Rónay* főispánok, *Zsótér* és *Polczner* képviselők, a *Csekonics*- és a *Návay*-család. A tizenhárom éves *Elza* cigányzene kíséretével hegedűn népdalokat játszott, a tizenöt éves *Margit* pedig zongorázott. A 46-ik gyalogezred zenekara klaszikus darabokat játszott.

* **Operaénekesnőből apáca.** Nov. 7-én tette a fogadalmat *Heidinger* Johanna operaénekesnő a cotieschaueri szaléziána zárdájában dr. *Frind* Venczel prágai első segédpüspök kezébe. *Heidinger* legutóbb a müncheni színpadon aratta babérjait. Ezeknek hervadó mulandósága ébresztette fel lelkében az örökkévaló boldogság után való forró vágyat.

* **Dr. Tóth-Szabó Pál az Akadémiában.** Főgymnáziumunknak egyik tudós tanára dr. *Tóth-Szabó* Pál, aki évek óta előszeretettel és sikerrel foglalkozik magyar történeti tanulmányokkal, mint e lapok olvasói előtt ismeretes, a múlt évi Karácsonykor Rómába utazott s ott *Fruknói* püspök intézetében négy hónapot töltött, mely idő alatt a vatikáni levéltárnak magyar vonatkozású okmányait kutatta és tanulmányozta. Dr. *Tóth-Szabó* Pálnak e kutatások alapján készült munkáját — mint örömmel értesülünk — a *Magyar Tudományos Akadémia* elfogadta, sőt a legutóbbi összes ülés — a történelmi osztály kérésére — megadta a fiatal kiváló tudósnak a jogot, hogy munkájának egy részletét — mint vendég személyesen olvashassa fel az Akadémia egyik közlelbi ülésén. Amikor kifejezzük őszinte örömminket főgymnáziumunk e derék tanárának igazán szép kitüntetése felett, kívánjuk egyúttal, hogy mindenkor méltó elismerés legyen fáradságos munkájának osztályrésze.

* **Milán király siremléke.** Milán király sírjára a kruzodoli kolostorban legközelebb díszes emlékkövet helyeznek el. A sírkő a zágrábi ipariskolában készült királyunk rendelkezése. Fekete márványtáblán aranyos betűkkel olvasható az elhunyt király neve. Maga a sírkő fehér karszt-márványból készült tiszta bizanci stílusban, gazdag ornamentikával. A táblától két oldalt vörös veronai márványból két oszlop van, fölötté a fehér márványba vésvé látható a szerb czimer. Legfelül a görög kereszt van elhelyezve. Az emléket legközelebb szállítják el Krušedolba.

* **Halálozások.** Belényes város tisztikarát gyász érte; egyik jeles tagja: *Szelle* János városi aljegyző vasárnap meghalt. Az elhunyt férfiú élte legjobb korában volt, a gyilkos betegség azonban már régebben ágyba döntötte. Halálát neje és öt gyermeke siratja, s bánatukban őszintén részt vesz Belényes előkelő közönségének nagy többsége. Temetése nagy részvét mellett tegnap délután ment végke. Béke poraira!

Alólirottak mély fájdalommal tudatják a legjobb hitves, anya, anyós, nagyanya és rokonnak *Rechendor* Jánosné, szül. Orosz Mária-nak folyó hó 8-án reggel élte 60-ik, boldog házasságának 38 ik évében hirtelen történt elhunytát. A megboldogult halott földi porhüvelyé folyó hó 10-én d. u. 3 órakor fog Nagypécze-vecza 190-ik szám alatt levő lakásuknál a gör. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi központi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. decz. hó 8-án. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Rechendor* János férje. *Rechendor* Mária férj. *Perjésy* Györgyné leánya. *Perjésy* György veje. *Perjésy* János, *Perjésy* Margit, *Perjésy* Irma,

Perjésy Erzsébet, *Perjésy* László, *Perjésy* Juliska és ifj. *Perjésy* György unokái.

* **Az egyetemi ifjak tüntetése az Urániaszínházban.** Vasárnap este a budapesti Urániaszínházban hazafias tüntetést rendezett az egyetemi ifjak nemzeti pártjának több tagja. A színházban a »Magyar Lant« című darabot adták. A mikor a függöny felgördült, előléptek az ifjak diszmagyarba öltözött küldöttei egy hatalmas babérkoszorúval, amelyet a szerzőknek szántak. Szónokuk *Hoffmann* Jenő, a közönség előtt beszédet mondott, amelyben a fiatalság örömet fejezte ki, hogy az Urániaszínházban ilyen hazafias darabot adnak. Le teszi, ugymond, az ifjuság koszoruját a szerzők — *Sztojanovics* Jenő és *Kőrösi* Henrik, — számára. A beszéd után *Kőrösi* Henrik, a szerzők egyike a fölolvasó-asztal mellől válaszolt és megköszönte az ifjuság figyelmét, amely a lelkesedésből fakadt. A közönség viharos tapsal fogadta a váratlan incidenset, amely után az előadás zavartalanul lefolyt.

* **Lépre került tolvajok.** *Bulzán* János és *Zsunk* Tógyer notórius vásári tolvajok és zsebmetszők szivrepesve várták a nagyvásár napját s előre megitták az áldomást a nagyszerű fogásokra. Ezúttal azonban a nyomozó rendőrök csináltak jó fogást, elfogván a két hirhedt vásári sipist munkaközben.

* **Elgázolt parasztyerek.** *Kozma* József bihar-püspökii 12 éves gyermeket, ki szüleiivel jött be a vásárra, a Szent László-téren tegnap délben a 42-es egyfogatu elgázolta. A halálosan sérült gyermek *Nemes* orvos rendelkezése a közkórházba szállítottatott s a bérkocsi ellen kihágási eljárás lett folyamatba téve.

Igazságszolgáltatás.

A libasikkasztó. Egy kotyikleti cigányasszony állott *Fassie* bíró büntető tanácsa előtt. Libát lopott a szerencsétlen, azért került a törvényszék elé.

Kérdi tőle az elnök:
— Beismeri a lopást?
— Nem loptam in kirem sipen.
— Hát mit csinált?
— Sikkasztottam, kezsit csokolom.
— Ezt már csakugyan nem értem. Hisz beismerte, hogy elvitte a libákat.
— Csak elsikkasztottam. Ha azs urak lopnak, ast mondják, hogy sikkasztó. Hát in is sikkasztottam. Tudom in, hogy kevesebbet kápok akkor egy pár napocskával, ha sikkasztó vágyok.

Azonban nem ütött be a számítás, mert a törvényszék tekintetbe véve, hogy már vagy hatszovolt ilyenemű sikkasztásért büntetve a cigányasszony, hat hónapra ítélte. Az ítélet kihirdetése után aztán így szólt:

— Hát ezs sok egy kicsit a sikkasztásir. De azir megnyugsok.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR.

Kedd: Szívem!
Szerda: Nebántsvirág.

Troubadour.

Mese a valóságban: a magyar királyi operába képzeltük magunkat tegnap. Operaelőadás volt, amelyet igazi műélvezettel hallgatott végig mindenki. Zenei esemény, dicséretül Somogyi igazgató áldozatkészségének.

De dicséret illeti a közönséget is, mely a bérletszünet daczára teljesen megtöltötte a színházat, csak hogy élvezhesse a kitünő tenoristát, *Alberti* Wernert, ki a multkor annyira meghódította a közönséget.

Hja, amink nincs, azt másnál igen jól meg tudjuk becsülni. S nekünk van két gyenge tenoristánk is, de jó egy sincs.

Operaházi hangulatba ringatott a kétnyelvű, magyar-olasz ének is; mihelyt olasz beszédet hallani, rögtön sejtethető, hogy a magyar királyi opera tagjával állunk szemben. No de még mindig 100%-kal jobb, mintha pl. németül énekelne. A kurucz érzelmektől eltekintve, az olasz ének legjobban megegyez a magyarral, ami különösen a terzeteknél, duetteknel volt érezhető.

Ami az előadást illeti, az egyenesen tünémenyes volt. *Alberti* Wernert bemutattuk már a multkori hangverseny alkalmából, ezúttal elég lesz annyit kiemelnünk, hogy csodálatosan könnyed, biztos, erőteljes és ha kell: ellágyuló énekének hatását tegnap még emelte játéka. Nyugodtan, kissé talán kimérten játszik, de annál jobban kitünik énekének fordulatosága, sokféle árnyalata, jellemző ereje. Nem csoda, ha a közönség egyes helyeken a szó szoros értelmében megszakította az előadástapsviharival s némely részletet meg is ismételtetett.

Még egy nagy érdeme van *Alberti*nek előttünk: teljes mértékben megmutatta, micsoda tehetséget birunk mi *Székely* Irénben (*Leonora*). Nem hisszük, hogy Budapesten jobb partnere lenne *Alberti*nek ebben a darabban. A ki az ország első műintézetének első rangu művésze mellett annyira teljes fényvel ragyogtatja hangját és gyönyörű énekét, mint tegnap tette *Székely* Irén, azt az Operaházban kellene látnunk — persze csak akkor, ha még sem kellene tőle megválnunk. Így csak a büszkeségünk előtt még magasabbra, hogy *Székely* Irén a miénk s miénk is marad.

Versenyeztek a pálmáért *Székely* Anna és *Pintér* Imre is. *Székely* Anna szóló-énekszámaiban pompásan sorakozott *Székely* Irén és *Alberti* mellé: erőteljes, kitünő volt éneke, de *Alberti* mellett duettben egy-két helyen kissé gyengült. *Pintér*nek viszont a hangja erős és csengő volt, de a darab elején nem mindenütt elég biztos később e tekintetben sem lehetett ellene kifogást emelni s ezen ő baritonja teljesen érvényre jutott.

Csatár Győző *Fernando* szerepét jól és biztosan énekelte, *Lányi* Edith mint *Inez* tetszett. A kar méltó kísérete volt a feledhetlen előadásnak, melynek árnyékát, vagy napfoltját két kisebb szerepben *Vank* és *Szabó* ügyetlenkedései tették. *Dr. K. A.*

Vasárnap a színházban. Jó Somogyi Károly vasárnap délután constatálhatta, hogy kicsiny a színház. Három órakor már semmiféle jegyet nem tudtak adni; mind elfogyott. Nemcsak a délutáni, hanem az esti színházlátogatók is tömegesen jöttek, hogy a *Boszorkányvár* gyönyörű melódiáját s *Székely* Irénnek (*Coralie*) csodaszép hangját hallhassák. Volt is taps ismétlés bőven úgy *Székely*nek, mint *Amon* Margitnak. — Különben az előadás is igen jó volt.

Este azonban már nyérebbe voltak. *Ocskay* brigadéros már nem érdekel olyan sok embert. Az is igaz, hogy nálunk még nem volt igazán jó előadása. Eltekintve az utóbbi előadás döcögős voltától, ideje volna már, hogy az udvari kamarás szerepét olyan emberre bizná rá, a ki megtanulná a szerepet, vagy adná oda idejében, hogy megtanulhassa. Botrányos volt most is, hogy egy árva szó sem tudott a kamarás ur, s így a legszebb jelenetből nevetséges semmiség lett. (m)

Suderman világhírű színműve. A becsület, melyet a nemzeti színház csak nem régebbe elevenített fel nagy hatással, csütörtökön került színre a Szigligeti színházban. A darabban részt vesz csaknem az egész drámai személyzet.

Tolstoj szenzációs darabjából, a »Sötétség hatalmából« már megkezdődtek a próbák Peterdi Sándor vezetésével.

Czigánybáró. Tekintettel arra az érdeklődésre, mely a »Boszorkányvár« vasárnap délutáni előadása iránt nyilvánult, Somogyi Károly megállapodásra jutott Székely Irénnel, hogy a Czigánybáró Szaffy szerepét vasárnap délután elénekelje.

A művésznőnek Szaffy cigányleány brillians szerepe, amelyről a budapesti lapok legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak legutóbbi vendégszereplése alkalmából.

A »**Bibliás ember**« világhírű operát újítja fel az igazgatóság legközelebb. A darabban, melyet Müller Ottó tanít be, részt vesznek Székely Irén, Székely Anna, Pintér Imre, Perényi József, Nyárai Antal, Füredi József.

Alberti Werner a Szigligeti-színházban. Somogyi igazgató Alberti Werner, a budapesti opera tagjával megegyezett; három vendégszereplésre hívta meg őt. A nevezett művész, ki legutóbbi hangversenyzése után kellemes emlékekkel távozott Váradról, szívesen engedett Somogyi meghívásának s így már megkezdte vendégszereplését a »Troubadour« operában.

Az ember tragoediája. Madách Imre hallatlan remeke még e hó folyamán színre kerül a Szigligeti-színházban. Somogyi Károly áldozatot, költséget nem kimélve, pazarul fényes új kiállításra hozza színre a darabot, melyben kivétel nélkül a teljes személyzet részt vesz.

»**Carmen.** Bizet örök szép zenéjű dalművéből már megkezdte a zongora próbákat Várad Aladár karmester.

A bolond. Rákosi Jenő és Szabados nagy stílusú énekes darabjának a »Bolond«-nak premiérjére készül nagy ambícióval most a társulat énekes személyzete. A kivételes komoly, drámai hatása, gyönyörű muzsikája darab főbb szerepeit Székely Irén, Lányi Edith, Székely Anna, Kulinyi Mariska, Pintér Imre, Hunfi Imre stb. játsszák.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 74.

Idénybérlet 72.

Nagyváradon, kedden, 1901. decz. 10-én

S Z I V E M !

Böhözat.

S Z E M E L Y E K :

Hubert Grislole	— — —	Pataky Béla
Montureux	— — —	Krasznay Andor
Antoinette, felesége	— — —	P. Szép Olga
Heléne	— — —	Kacziány Viola
Gaston Chateau	— — —	Dési Alfréd
Maxime de Thorczy	— — —	Szarvasi Sándor
Fancine, szobaleány	— — —	Kulinyi M.

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Holnap szerdán, decz. 11-én

Nebántsvirág.

Operett.

REGÉNY-CSARNOK.

A Polanieczki-család.

Irt: Sienkiewicz Henrik. — Fordította: Kelosváryné-Korányi Ilona.

78

A kertajtónál kocsit várta őket, Maszkó kezét nyújtotta, hogy besegítse a fiatal leányt. Szívélyes köszöntés után már távozni készült, a midőn Mária még egyszer feléje fordult.

— Hogyan, — szólt, — hát apa nem ajánlott volna föl egy ülést a kocsiban?

— Hogyne, — sietett tódítani az öreg ur. S a bölög Maszkó mosolyogva búcsút vett a két baráttól s velük szemben foglalt helyet. A kocsit elindult.

Polanieczki és Bgiel szóltanul haladtak egymás mellett.

Végre Sias megtörte a csöndet. Minden őnralmát felhasználva, hogy a lehető legnagyobb szölyében szóljon, mondta:

— Szeretném tudni, vajon jegyben járnak-e már?

— A látszat után ítélve legalább közel állnak hozzá!

— Hogyne! Azt a vak is látja!

X.

Lakásán Polanieczkit sürgöny várta: — Holnap reggel érkezünk, Litka jól van, — tudósította őt Emilie asszony. Tehát másnap reggel kiment az indóházhoz.

A vonat megérkezését várva, le s fel járkált, hogy kissé fölmelegedjék, mert hűvös volt a reggel. Az üres vasúti kocsikat, a melyek hosszú sorokban ellépték a pályatestet, párafelhő vette körül. Kőd lebegett alacsonyban a föld fölött, ingadozott, emelkedett, rőzsás, kékes színt öltött s csillogva oszlott szét ott a távolban, az ősi nap ragyogó fényében. A csarnokjárda elhagyatott. Egy-egy alkalmazott gyors léptekkel siet rajta végig. De lassankint, egymás után összegyűlt az utazóközönség. Polanieczki nem is ügyelt rájuk, csak a midőn egy sötét árnyalak rajzolódt a ködös háttérre, föltekintett s megdöbbant a szíve. Mária várt ott egy szobalány kíséretében.

Ez a véletlen találkozás megzavarta mindkettőjüket. A leány is pirulva, meglepődve állt meg hirtelen. De Polanieczki csakhamar leküzdötte félszégességét s udvarias bókkal közeledett hozzá:

— Jó napot kisasszony! A mai igazi örömnapp, mert újra közénk hozza kedves barátainkat!

— Válóban, ez örömteljes várakozás! — Osztintességének legfényesebb bizonyossága, hogy ily korán siet eléjük!

— Oh! nem szoktam el a korán keléstől. — Oly kevésbé, hogy mindketten tuikorán érkezünk ide. A vonat csak egy félóra múlva jön meg. De ha megengedi, azt tanácsolnám, járjunk egyet, ne maradjon állva. A reggel hűvös, de szép nap készül kedveseink fogadtatására!

— Igen. A köd emelkedik s az szép időt jelent.

Mária ég felé tekintett. Kék szemei a halvány reggeli világitásban az ibolya sötét színében ragyogtak.

— Ne járjunk kissé föl s alá? — kérdezte a fiatal ember.

— Köszönöm, — felelt a leány, — inkább a váróterembe megyek!

Könnyed fejhajtással távozott. Polanieczki egyedül folytatta sétáját. Eleinte bosszuságot okozott Mária tagadó válasza, de a leány tartózkodó magaviseletének magyarázatát a nagyvilág szölyu illemszabályaiban vélte föl-találni. De hiszen a jövő dus kárpótlást ígér. Emilie asszony visszatérte újra közelebb hozza őket s ezer alkalom nyílik a találkozásra!

A csengő rezző csilingelő hangja a vonat közeledését jelzi. Nemsokára a pálya távlatos messzeségéből sötét, alaktalan szörnyeteg közeleg, átszeli a hajnali ködpárát, a mely tépett fátyolfoszlányként lebeg szerte-széjjel. Körvonalai mind tisztábbakká válnak, mígsem a mozdony prűszögölve, éles fűtty kíséretében füstgomolyokat okádvá, kerekeinek ütömszertü

dübbögéssel befut az üvegvetős csarnok boltozata alá.

Polanieczki a hálókocsik egyikéhez fut, a melynek ablakában meglátta Litka arcát. Örömsugár özönl el azt, a midőn észreveszi kedves barátját. Bájos szöke fejecskejének kecses bölintésével, mosolyogva üdvözli őt. S a vasúti kocsiba ugorva. Polanieczki előtte terem!

— Kedves kis cziczám! — kiáltott föl, karjaiba kapva a leánykát. — Hogy van? Aludt-e legalább?

— Jól vagyok, nagyon jól vagyok . . . és itt vagyunk . . . s most együtt leszünk . . . é, jónapot . . . csacsogott a gyermek.

(Foly. köv.)

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. decz. hó 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 15.50—14.80. Kétszeres buza 12.80—12.—. Rozs 12.40—12.—. Arpa 11.—.— 10.60. Zab 13.20.—12.40. Tengeri: 8.60.—8.—. Borsó 36.—. Lencse 40.—. Bab 14.—. Kőleskása 23.50. Burgonya 3.50. 100 kiló lángliszt 28.50. zsemlyelisz 28.—. fehérkenyér liszt 27.—. barnakenyér liszt 24.50. széna fuvarral 5.60. szalma 1.10 Szalonna 102.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84, Lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.64. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősz 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—. magyar gyapju —.—. Egy hektoliter óbor 60.—, uj bor 30.—, mész 2.—, kemény faszén 3.60, puha faszén 3.20 kendermag 25.—. kőles 10.— repce —.—, dió 30.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalona 1.20, sertéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. löhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. decz. hó 3-ról
Egy pár első rendű jármás ökör 620—700, egy pár másodrendű jármás ökör 520—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—500, 1 drb fejős tehén 100—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—240. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 32—50, 1 drb. fél éves borju 42—56, 1 drb egy éves borju 46—74, két éves borju 68—220. 1 drb hizott sertés 72—100, 3 ár fél éves 34—38, 1 pár egy éves sertés 44—70, 1 pár két éves sertés 76—120. 1 drb gás ló 160—240, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 10—20.

TAVIRATOK.

A 48-as párt értekezlete.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) A 48-as párt mai értekezletén elhatározta, hogy a megyei pénzkezelés államosítása iránt beadott javaslat ellen állást foglalnak. Szóba került még a temesmegyei-csángók sorsa is. Kossuth értekezni fog e tárgyban a miniszterelnökkel s ha így nem tudnak megállapodásra jutni a Ház elé terjesztik az ügyet.

Elsikkasztott kauczió.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.) Tóth József budapesti kereskedőt, gőzfavágó és nagy faüzlet tulajdonosát, kaucziósikkasztás miatt a mai nap le-tartóztatták.

Körber beszede.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)
A Reichsráth mai ülésén Körber miniszterelnök beszédet mondott s a pártokat egyetértésre szólította fel, megjegyezvén, hogy ellenkező esetben erős, kényszerítő eszközökhöz fog folyamodni. Az ülés végétől az ellenzéki képviselők felkeresték Körbert, felszólítván, nem-e alkotmányellenes eszközöket ért a *kényszerítő eszköz* nevezése alatt? Körber kijelentette ugyan, hogy ez távol áll tőle, de dacára ennek, beszéde nagy izgatottságot szült s a pártok az előkészületekről tanácskoznak.

Gyomai mandátum.

Gyoma, decz. 9. (Saját tud. táv.) A mai nap megtartott választáson Győri Elek függetlenségi párt jelöltet választották meg óriási szótöbbséggel, országgyűlési képviselővé.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A »Tiszántúli eredeti ábrirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 9
Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14
Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzede.

	Budapest, decz. 9.
Osztrák hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Allamvasut	624.50
Rioamurányi	416.—
Magyar jelezlog	488.—
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos Arfolyások

a budapesti áru- és értéktőzden 1901. decz. 9-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	94.—
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	121.25
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/10%	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10

Horvát-szlavónföldtehermentési kötvény	93.50
Magyar nyereséym-sorsjegy-kölcsön	175.—
Tiszszabályozásás szegedi sorsjegyek kölcson	146.50
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék ezüstben	98.50
Osztrák járadék aranyban	118.90
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbankrészvény	664.50
Osztrák hitelintézet részvény	654.—
Párisi vista	95.20
30 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.04
Németbirodalmi márka	117.—
London vista	289.35
30 márkás arany	23.4

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

**Most lehet legolcsóbban
női és férfi fehérneműt, vásznat és asztalneműt
beszerezni!**

Menyasszonyi kelengyék!

Teljes végeladás!

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

225-0-134

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

**A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.